

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Reikwijdte	3
Leeswijzer	3
I. Kaders	4
Europees en landelijk beleid	4
Provinciaal beleid.....	4
Gemeentelijke visie.....	5
Gemeentelijk beleid	5
II. Duurzaamheid.....	6
III. Communicatie en participatie	6
Visie 1. Historische structuur	7
Visie 2. Contrast	8
Visie 3. Natuurwaarde.....	9
Visie 4. Recreatiewaarde	10
Visie 5. Duurzame inrichting in drie klassen.....	12
IV. Planning	15
V. Financiële paragraaf	16
Bijlage 1: Inheemse bomenlijst.....	17
Bijlage 2: Begripsomschrijvingen.....	18
Bijlage 3: Kaarten.....	19

Inleiding

Nog steeds wordt de vraag gesteld wat de intrinsieke waarde is van het groen in de stad. In het verleden hadden groenmensen er nog wel eens problemen mee om daar een goed antwoord op te geven. Gelukkig is dat tegenwoordig niet meer het geval, omdat deze waarde is aangetoond.

Groen...

- verkoelt de stad en voorziet haar van schaduw en bescherming tegen wind en regen;
- draagt bij aan de motorische ontwikkeling van kinderen, aan de gezondheid van mensen en aan de mate van sociale betrokkenheid;
- verhoogt de waarde van onroerend goed;
- is de thuishaven voor flora en fauna;
- draagt bij aan het esthetische karakter van de stad;
- benadrukt de historische waarde;
- geeft kleur aan de stad;
- geeft de verschillende seizoenen weer;
- neemt fijnstof op.

Groen is in de huidige integrale visie van de openbare ruimte op gebied van inrichting, gebruik en beheer niet meer weg te denken. Dat vraagt om een groene visie en structuur, die nu als Groenstructuurvisie is opgenomen in de Structuurvisie 2010-2020, opgesteld door de sector Sociaal en Ruimtelijke Ontwikkeling. De vijf visies die in de nieuwe Groenstructuurvisie zijn opgenomen dienen als uitgangspunt voor dit Groenbeleidsplan 2010-2015 en het hieruit afgeleide Groenbeheerplan 2010 – 2012.

In de ontwikkeling van de Groenstructuurvisie, Groenbeleidsplan en Groenbeheerplan, is de IBOR-driehoek uitgangspunt. In deze driehoek wordt de kwaliteit van de openbare buitenruimte geborgd door een samenspel van uitgangspunten op strategisch, tactisch en operationeel niveau. (fig. 1).

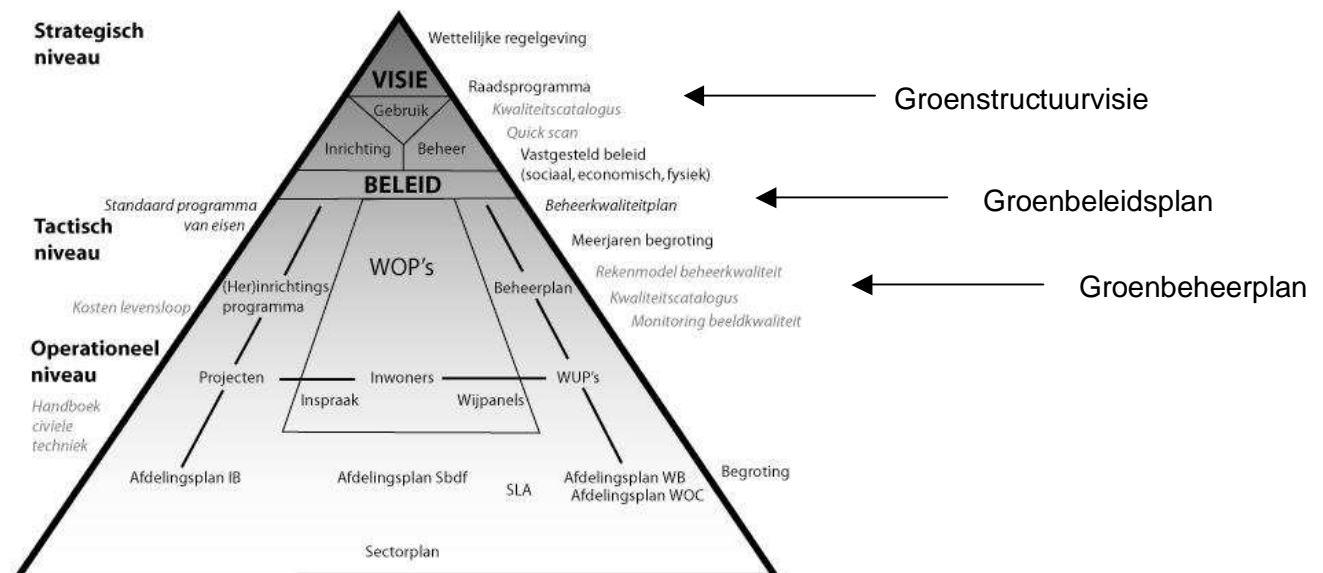

fig. 1 IBOR-driehoek

De inrichting van het groen wordt bepaald door inrichtingeisen zoals beschreven in het Standaard Programma van Eisen. Het beheer van het groen wordt bepaald door kwaliteitseisen zoals beschreven voor elk van de drie kwaliteitszones in het Beheerkwaliteitsplan.

Reikwijdte

Het groenbeleidsplan bevat samenhangend beleid op het groen in en om Heerhugowaard. Dit betekent dat:

1. Het groenbeleidsplan een beleidsmatige uitwerking geeft van de Groenstructuurvisie 2010-2015, voor wat betreft de daarin beschreven visies;
2. Het plan de basis biedt voor de planologische bescherming van waardevolle gebieden en dat op basis van het plan randvoorwaarden kunnen worden meegegeven aan stedenbouwkundige projecten door middel van een vertaling in het Standaard plan van eisen;
3. Het plan helderheid biedt bij de prioritering en programmering van het groenbeheer door de gemeente;
4. Het plan daarnaast de kaders biedt voor vergunningverlening en handhaving, voor de uitgifte van snippergroen en voor groencompensatie.

Leeswijzer

Het Groenbeleidsplan is in omvang compact en is strak gestructureerd om de leesbaarheid en bruikbaarheid te bevorderen.

In de eerste drie hoofdstukken, genummerd met Romeinse cijfers I tot en met III, zijn opeenvolgend de beleidskaders, de duurzaamheidsambitie en de bewonersparticipatie uiteengezet.

In de daaropvolgende vijf hoofdstukken, genummerd Visie 1 tot en met Visie 5, is de huidige situatie van de visies uit de Groenstructuurvisie 2010-2020 door middel van een sterkte/zwakte-analyse uitgewerkt. Hier uit volgen concrete beleidstrategieën.

In de volgende twee hoofdstukken, genummerd met Romeinse cijfers IV tot en met V, zijn de planning en de benodigde financiën uiteengezet.

In bijlage 3 zijn de kaarten zoals deze in de vijf visies zijn gebruikt op groot formaat bijgevoegd.

I. Kaders

Europees en landelijk beleid

Het nationaal ruimtelijk beleid voor groene ruimte is uitgeschreven in de **Nota Ruimte** uit 2006 en richt zich op borging en ontwikkeling van natuurwaarden, de ontwikkeling van landschappelijke kwaliteit en van bijzondere, ook internationaal erkende, landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Hieruit volgt onder andere de richtlijn van 75 m² groen per woning. In het **Structuurschema Groene Ruimte 2** uit 2002 geeft het Rijk een samenhangende uitwerking van de ruimtelijke opgaven waarvoor de overheid zich de komende 15 jaar gesteld ziet.

Het realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur(EHS), een netwerk van grote en kleine natuurgebieden waarin de natuur (plant en dier) voorrang heeft en wordt beschermd, is een middel om de hoofddoelstelling uit de **Nota Natuur, Bos en Landschap in de 21e eeuw** te bereiken: behoud, herstel, ontwikkeling en duurzaam gebruik van natuur en landschap, als essentiële bijdrage aan een leefbare en duurzame samenleving. Binnen de gemeente Heerhugowaard is een aantal gebieden aangewezen als onderdeel van de EHS.

Volgens de Europese **Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn** zijn alle in het wild levende zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën en een aantal vissen, libellen, vlinders en plantensoorten overal beschermd. Tevens worden voor bepaalde soorten speciale beschermingszones ingesteld. De **Flora en Faunawet 2002** regelt de soortenbescherming voor de Nederlandse wet. Uit deze wetgeving vloeit onder andere voort dat de Gemeente Heerhugowaard gedragscodes moet opstellen voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd aangewezen als **Natura 2000**-gebieden. De bescherming van de Natura 2000-gebieden is voor de Nederlandse wet geregeld in de **Natuurbeschermingswet 1998**. Binnen de gemeente Heerhugowaard zijn geen Natura 2000-gebieden aangewezen.

De Europese **Kaderrichtlijn Water** is een instrument om te zorgen dat de waterkwaliteit in Europa verbetert. Deze richtlijn gaat uit van een (integrale) watersysteembenadering met een sterke focus op waterkwaliteitsbeheer. Hierin wordt onder andere gestreefd naar een vergroting van de biodiversiteit. Het aanleggen van natuurvriendelijk(er)e oevers kan hier een bijdrage aan leveren.

Provinciaal beleid

Het **Streekplan Noord Holland Noord 2004** is niet alleen toetsingskader voor bestemmingsplannen maar biedt ook een kader voor ontwikkelingen. Hiervoor is het landelijk beleid en de lokale problematiek vertaald naar een ontwikkelingsbeeld. In de gebieden waar ontwikkeling en ingrepen in de ruimtelijke ordening worden toegestaan is het maken van een Beeldkwaliteitsplan (BKP) verplicht. In dit, door gemeenten zelf op te stellen, plan worden uitgangspunten opgenomen voor de kwaliteitsdimensies waar planontwikkelaars zich aan dienen te houden en die de provincie zal beoordelen. Bebouwingskarakteristieken, landschappelijke inpassing, woningbouwdifferentiatie, cultuurhistorie en ruimtelijke verscheidenheid dienen in het BKP te zijn uitgewerkt dat bepalend is voor de uitvoering.

Gemeentelijke visie

De gemeenteraad heeft in het **Raadsprogramma 2006-2010** aangegeven wat zij de komende jaren wil gaan realiseren, welke acties en maatregelen hiervoor nodig zijn en wanneer de doelen gerealiseerd moeten zijn. Binnen het thema 'versterking beheer' staat het duurzaam beheer met behoud van het groene karakter van de gemeente centraal, gericht op een schone en veilige buurt waar bewoners zich thuis voelen:

- Besteed aandacht aan donkere (onveilige) plekken in de openbare buitenruimte;
- Zorg in 2008 voor een notitie om te bepalen wat beeldbepalende bomen zijn en aansluitend daarop voor 2009 voor een inventarisatie van beeldbepalende bomen;
- Verfraai rotondes passend in het bestaande beheersysteem – zo mogelijk met aandacht voor het verleden – in overleg met de buurt. Maak op bepaalde rotondes het polderverleden van Heerhugowaard duidelijk;
- Neem Duurzaam beheer mee in het programma van eisen bij het ontwerpen van openbare buitenruimten, zowel bij renovatie als bij ontwikkelen van nieuwe woon- en werkgebieden.

De ruimtelijke ontwikkeling van de gemeente Heerhugowaard voor de komende 10 á 15 jaar wordt geschetst in de **Structuurvisie Heerhugowaard 2010-2020**. De structuurvisie is een basis voor het beleid en de projecten die de komende jaren op het gebied van wonen, werkgelegenheid, voorzieningen, groen, water en milieu worden ontwikkeld.

De **Groenstructuurvisie Heerhugowaard 2010-2020** is de uitwerking van deze structuurvisie voor wat betreft het product Groen. Hierin worden de huidige structuur en de verwachte ruimtelijke ontwikkelingen gecombineerd tot vijf visies over de structuur van de groene openbare buitenruimte in 2020.

Gemeentelijk beleid

Naast het voorliggende groenbeleidsplan heeft de Gemeente Heerhugowaard diverse andere beleidsplannen waarmee dit plan raakvlakken heeft.

De algemene uitgangspunten voor het gebruik, de inrichting en het beheer van de openbare buitenruimte zijn omschreven in het **Beleidsplan Openbare Ruimte 2010-2015**. Hierin worden ook de kwaliteitszones omschreven met de bijbehorende vereiste beeldkwaliteit.

In het **Beleidsplan Duurzame Ontwikkeling 2008-2011** staat de strategie omschreven hoe de Gemeente Heerhugowaard zich haar ambities als duurzame gemeente wil behalen. Het behalen van CO₂-neutraliteit rond 2030 en het toepassen van de 'cradle-to-cradle'-filosofie zijn hier de meest belangrijke van.

Het raakvlak met het **Waterplan 2006-2015** ligt in het benutten van de ruimtelijke, recreatieve en ecologische meerwaarde van water. Natuurvriendelijke oevers en de mogelijkheden van oeverrecreatie zijn hier een belangrijk onderdeel van.

De wegenstructuur uit het **Gemeentelijk Verkeer- en Vervoerplan 2010-2020** (GVVP) is ondermeer bepalend voor de opkroonhoogte van bomen langs wegen. Daarnaast worden er in dit plan richtlijnen geboden voor het vrijhouden van uitzicht bij kruispunten. Groen kan een bijdrage leveren aan de doelstellingen uit het GVVP voor wat betreft de reductie van geluidsoverlast en fijnstof.

II. Duurzaamheid

Duurzaamheid in Groen

Het hoogste ambitieniveau voor duurzaamheid in groen is dat:

Bomen en beplanting vanuit natuurlijke selectie levenslang op hun groeiplaats kunnen groeien in de natuurlijke habitus (=uiterlijke gedaante), zonder dat beheermaatregelen noodzakelijk zijn.

Dit ambitieniveau is in een stedelijke omgeving niet mogelijk vanwege de randvoorwaarden die mensen aan hun omgeving stellen. Voor de natuurlijke habitus is vaak geen ruimte. Natuurlijke ontwikkeling van soorten wordt tegengegaan om een bepaalde beplantingsvorm in stand te houden. Beheermaatregelen zijn hiervoor noodzakelijk. Door te zorgen voor ruimte voor de natuurlijke habitus van beplanting kunnen de beheermaatregelen beperkt worden. Door op een ecologische manier te beheren krijgt de natuurlijke ontwikkeling van soorten een kans en zijn minder beheermaatregelen noodzakelijk.

Bij duurzaam stedelijke groeninrichting zijn de volgende aspecten essentieel:

- Optimale groeiplaats
- Ecologische waarde
- Minimum aan beheermaatregelen
- Integrale inrichting

Bij het ontwerpen van een groeninrichting zijn zowel de inrichtingskosten als de beheerkosten tot aan het einde van de afschrijvingstermijn doorslaggevend.

III. Communicatie en participatie

Communicatie

Communicatie en participatie kunnen bij de uitvoering van het groenbeleidsplan het begrip bij burgers en instellingen voor de gekozen maatregelen vergroten.

Voor de deelname aan de groencompetitie Entente Florale 2010, waar het groenbeleidsplan een belangrijk onderdeel voor is, zal een breed participatie- en communicatieplan worden gemaakt. Dit zal plaatsvinden in de eerste twee kwartalen van 2010. De communicatie en participatie van het Groenbeleidsplan zal voortborduren op het voor Entente Florale ontwikkelde participatie- en communicatieplan.

Visie 1. Historische structuur

Doel

De historische structuur van de droogmakerij is zichtbaar door de aanwezigheid van uniforme boomlinten op ontginningsassen en verbindingswegen.

Sterktes

- Op een deel van de ontginningslinten is de gewenste boomstructuur nog aanwezig (groene bolletjes)

Zwaktes

- Op een deel van de ontginningslinten ontbreekt de bomenstructuur of is hij verdwenen (rode bolletjes)
- Een deel van het huidige bomenbestand is op het einde van zijn levensloop
- Bij herinrichtingsplannen is nog onvoldoende rekening gehouden met de wijkoverstijgende bomenstructuur
- In de APV zijn de weigeringsgronden voor een aanvraag voor een kapvergunning onvoldoende specifiek om de boomstructuren te beschermen.

Kansen

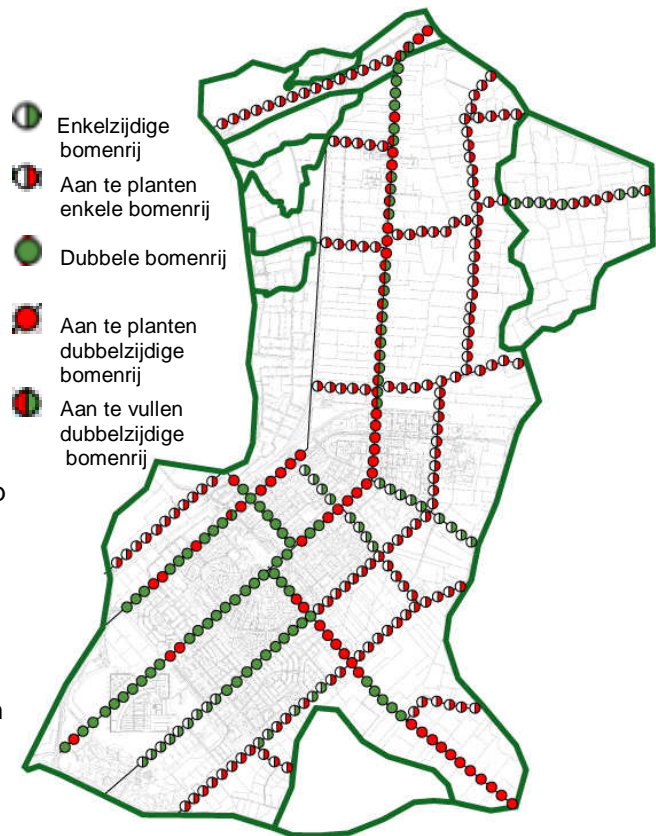
- Subsidie voor landschapsherstel

Bedreigingen

- Parkeerdruk
- Boomziektes

Strategie

- Ontbrekende bomen in de boomstructuur aanplanten
- De weigeringsgronden voor een aanvraag voor een kapvergunning specificeren.
- Bomen in de boomstructuur die sterven vervangen in het eerstvolgende plantseizoen.

Enkelzijdige bomenrij

Dubbelzijdige bomenrij

Visie 2. Contrast

Doel

Het contrast tussen polderlandschap en stedelijk gebied is zichtbaar doordat er zichtlijnen* naar het polderlandschap zijn die een doorkijk bieden naar de open ruimte. Daarnaast hebben de belangrijkste entrees van de stad een verhoogde sierwaarde.

*Een zichtlijn versterkt de ervaring van de overgang van een urbaan naar ruraal gebied. Het zijn wegen die haaks liggen op de overgang tussen stedelijke en landelijke gebied en een doorkijk bieden naar de open ruimte. Deze zichtlijnen mogen niet onderbroken worden door hoogopgaande beplanting, bebouwing of andere zichtlijnenbrekers. Het zijn de navelstrengen tussen het stedelijke open poldergebied.

Sterktes

- In de gemeentelijke ruimtelijke ordening documenten is een oostelijke grens van de verstedelijking vastgesteld.
- In het Raadsprogramma 2006-2010 heeft de gemeenteraad het college gevraagd om de rotondes (entrees) te verfraaien met aandacht voor het polderverleden.

Zwaktes

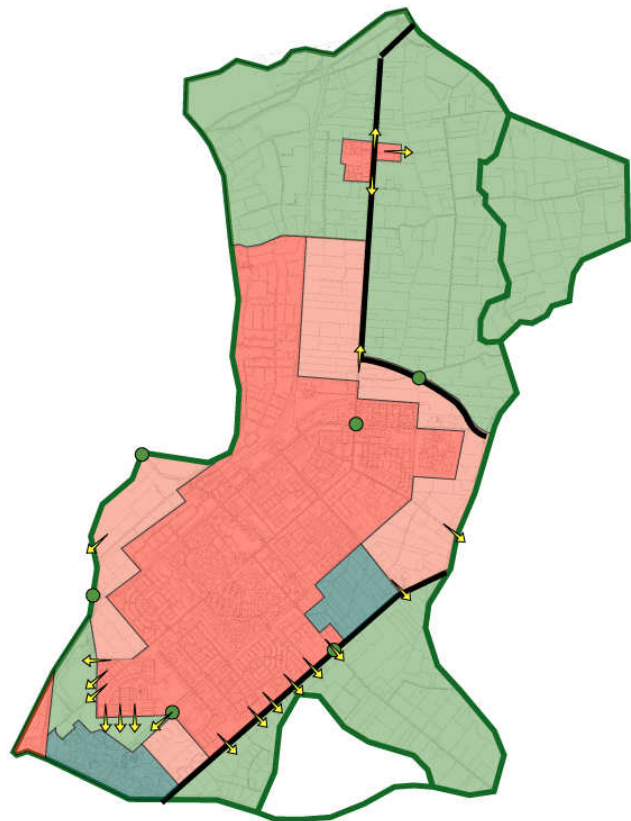
- Op veel plaatsen is het contrast tussen het polder en stedelijk gebied vervaagd.
- Hoge opgaande beplanting onderbreekt op een aantal plekken de zichtlijnen.
- De huidige bestemmingsplannen bieden mogelijkheden voor een toename van bebouwing op de zichtlijnen.

Kansen

Bedreigingen

Strategie

- De sierwaarde van de entrees van de stad verhogen door middel van sierheesters, vaste planten, eenjarige planten, een kunstwerk of een combinatie van deze elementen.
- De onderbroken zichtlijnen herstellen waar mogelijk.
- De zichtlijnen vastleggen in de bestemmingsplannen

Stedelijk gebied	● Verfraaide stadsentree
Polderlandschap	↖ Zichtlijn
Gesloten groengebied	— Grens polder en stad

Visie 3. Natuurwaarde

Doel

Het vergroten van de natuurwaarde van de groeninrichting door het zoveel als mogelijk toepassen van ecologisch groenbeheer en door het verbinden van gebieden met een hoge ecologische waarde of potentie.

Sterktes

- In Heerhugowaard is in de afgelopen jaren op een aantal plekken in de stad natuurvriendelijke oevers aangelegd.
- Goede samenwerking met natuurorganisaties

Zwaktes

- Op dit moment is onvoldoende bekend waar de gemeente Heerhugowaard welke natuurwaarde bezit.
- Op veel plekken in Heerhugowaard bestaat het bosplantsoen slechts uit opgaande beplanting met bomen zonder dat er een gradiënt is naar een omliggende kruidenlaag. Hierdoor is de natuurwaarde relatief laag ten opzicht van het potentieel.

Kansen

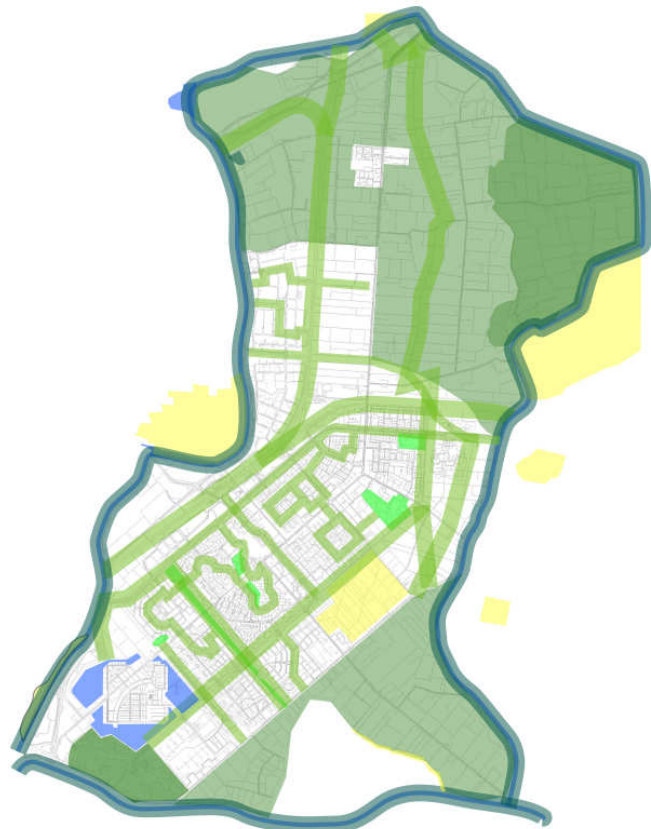
- Het aanbod van het ministerie van VROM om de procedure om ontheffing van de Flora en faunawet te verkrijgen niet te hoeven doorlopen. Dit kan indien een door hen goedgekeurde gedragscode voor het uitvoeren van beheer of ruimtelijke ontwikkelingen is vastgesteld en wordt gevolgd.
- Bosplantsoen is een grote drager van biodiversiteit en is een belangrijke 'stepping stone' voor de migratie van flora en fauna.
- Watergangen en oevers vormen belangrijke migratiezones voor flora en fauna. Vooral natuurvriendelijke oevers zijn dragers van veel bijzondere habitats op de grens van oever en water.

Bedreigingen

- Het niet of te laat opstarten van procedures die noodzakelijk zijn om ontheffing van de Flora en faunawet te verkrijgen voor het uitvoeren van beheer of ruimtelijke ontwikkelingen.

Strategie

- Het ontwikkelen van een natuurwaardenkaart, die aangeeft waar waardevolle biotopen zijn gesitueerd of kunnen komen.
- Het ontwikkelen en toepassen van een gedragscode bestendig beheer gemeentelijke groenvoorziening.
- Het creëren van ecologische verbindingen
- Het inventariseren van bosplantsoenvakken die mogelijkheden bieden voor het ontwikkelen van verticale en horizontale gelaagdheid en het uitvoeren van die ontwikkeling.
- Het groen aankleden van oevers die door de waterbeheerder worden ontwikkeld tot natuurvriendelijke oevers

Stedelijke groenzone	Ecologische Hoofdstructuur
Polderlandschap met agrarische bestemming	(Weide)vogelgebied
Natuurgebied aangewezen in de EHS	(Potentiële) gemeentelijke ecologische verbinding

Visie 4. Recreatiewaarde

Doel

De groengebieden met een recreatieve (neven)functie hebben recreatiewaarde doordat de groeninrichting is aangepast aan de recreatieve behoeften van de diverse gebruikers met de nadruk op bruikbaarheid, reinheid en veiligheid.

Sterktes

- Het polderlandschap biedt een grote beleving van ruimte en van het contrast tussen land en water.
- De verschillende grootschalige groengebieden zijn zeer divers in groensamenstelling en mate van openheid.
- De groeninrichting rondom speelterreinen is voldoende open en beperkt de sociale veiligheid nauwelijks
- Er is veel groene ruimte beschikbaar voor recreatie en natuurlijk spelen
- De gemeente heeft goede contacten met landelijke en regionale natuurorganisaties

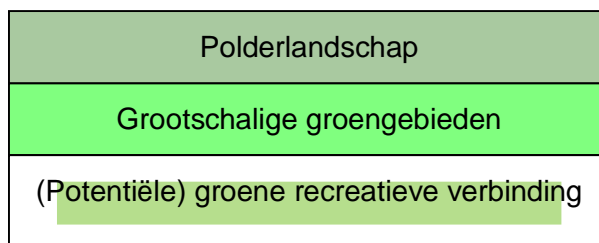
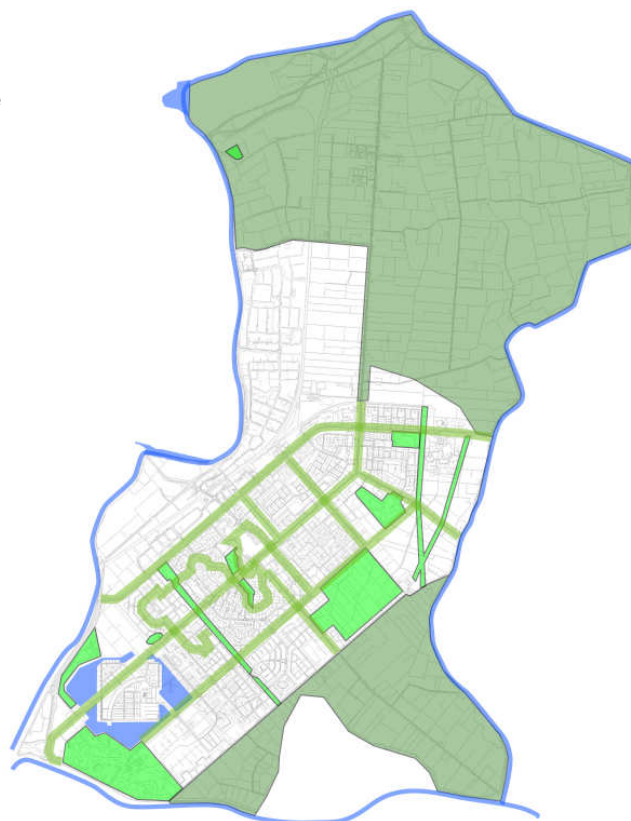
Zwaktes

- In het polderlandschap zijn niet alle daarvoor karakteristieke groenelementen compleet of herkenbaar.

Karakteristiek voor het polderlandschap zijn:

- ‘cultuurlijke’ elementen zoals verkaveling, dijken, molens, gemalen en boerderijen
- ‘natuurlijke’ elementen zoals: bomenrijen van inheemse boomsoorten, grasbermen, pest- en hakhoutbosjes, kruispuntbomen en –bosjes

- De verschillende grootschalige groengebieden zijn slecht met elkaar en met het omliggende polderlandschap verbonden waardoor de ‘groene’ beleving tijdens mobiele recreatievormen wisselend wel en niet aanwezig is.
- De grootschalige groenvoorzieningen bieden onvoldoende natuurlijke speelmogelijkheden voor kinderen.
- De beperkte handhaving(smogelijkheden) van gebruiksregels uit de APV aangaande hondenpoep en verstoring van de openbare orde beperkt de recreatieve waarde van enkele gebieden.
- Er is onvoldoende inzicht of de landelijke norm van 3 oppervlakteprocent voor openbare speelruimte wordt gehaald.

Natuurlijk spelen

Een natuurlijk speelterrein prikkelt de fantasie van kinderen met zo veel mogelijk 'natuurlijke materialen', een terrein vol verrassende, verborgen hoekjes, kronkelende paadjes, bosjes en bomen. Boomstammen, palen, keien, heuvels en vooral water en zand zijn speelaanleidingen waarmee kinderen lekker aan de slag gaan. (Tuin&Landschap [20] 2007)

Kansen

- Subsidies voor landschapherstel
- Subsidie voor het ontwerpen van groene speelplekken

Bedreigingen

Strategie

- Karakteristieke groenelementen herstellen in het polderlandschap.
- Groene recreatieve verbindingen creëren tussen grootschalige groengebieden onderling en met het omliggende polderlandschap.
- Inzichtelijk maken van de hoeveelheid oppervlakteprocent openbare speelruimte
- Locaties in de grootschalige groengebieden creëren die mogelijkheden bieden voor natuurlijk spelen.
- De handhaving(smogelijkheden) voor gebieden, waarvan de recreatieve waarde wordt beperkt door ongewenst gebruik, verbeteren.

Visie 5. Duurzame inrichting in drie klassen

Doel

De groeninrichting is zo duurzaam mogelijk. De gemeente is opgedeeld in drie klassen die elk de mate waarmee dit wordt nagestreefd weerspiegelen.

Duurzaamheid is in klasse A het belangrijkste. In klasse C kan er vanwege het verwachte gebruik en de gewenste uitstraling gekozen worden voor een minder duurzame oplossing. Klasse B ligt hier tussenin.

Sterktes

- De huidige groeninrichting is volgens de genoemde drie klassen met de bijbehorende typering verdeeld en ingericht.

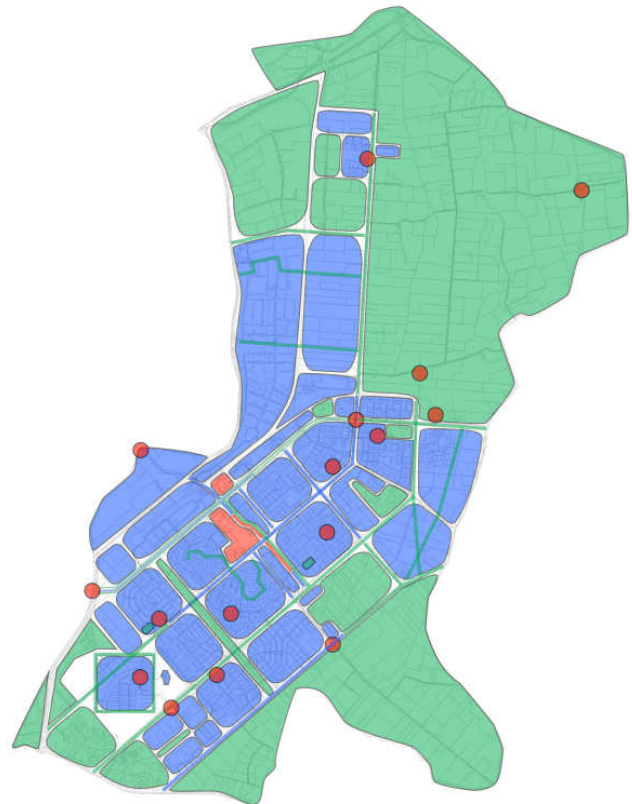
Zwaktes

- De gekozen beplantingsvorm/sortiment past niet overal binnen het plantvak. In dat geval zijn er veel beheermaatregelen noodzakelijk om het ontwerp en de gebruiksmogelijkheden van de omgeving in stand te houden.
- Het sortiment is niet altijd aangepast aan de groeiplaatsomstandigheden. Hierdoor kan het groentype niet voldoende aan de randvoorwaarden of sterft het voortijdig. Vroegtijdige omvorming of vervanging is dan noodzakelijk.

Kansen

Bedreigingen

- Hardnekkige wortelonkruiden
- Incidenten waarbij plantmateriaal wordt beschadigd
- Groen wordt onvoldoende gecompenseerd bij inbreiding
- Toename intensiteit hemelwater

Klasse A polderlandschap inheemse boomsoorten, kruidenrijke grasbermen, bosplantsoen
Klasse A grootschalige groengebieden inheemse boomsoorten, deels kruidenrijke grasvelden bosplantsoen
inheemse boomsoorten en exoten, beperkt sierplantsoen, hagen, gazon
Klasse B woonwijken inheemse boomsoorten en exoten, sierplantsoen, hagen gazon
Klasse C verblijfsgebieden inheemse boomsoorten en exoten, sierplantsoen en vaste planten met extra sierwaarde, hagen,
Klasse C begraafplaatsen bijzondere boomsoorten, sierplantsoen en vaste planten met extra sierwaarde, hagen, gazon

Strategie

Voor het ontwerpen geldt dat dit gebeurt op basis van Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) waarbij ecologie zo mogelijk een randvoorwaarde is.

Groenvakken waarvoor geen duurzame beplantingsvorm geschikt is ('snippergroen') worden samengevoegd of omgevormd naar een andere functie.

Duurzaamheid materiaal / materieel

- Materiaal en materieel inkopen volgens de duurzaamheidcriteria van Senter Novem
- Bij de inrichting worden dode materialen gebruikt die zover als beschikbaar op een duurzame manier zijn vervaardigd (bijvoorbeeld FSC hout)
- Bij de selectie van nieuw materieel wordt ook beoordeeld op de vigerende euro-norm en op het vigerende arbo-beleid.

Bescherming plantmateriaal

- In alle bestekken voor uitbestede werken in de openbare buitenruimte wordt een paragraaf opgenomen waarin een boetebeding staat voor het beschadigen van plantmateriaal.
- Bij incidenten waarbij op grote schaal plantmateriaal is beschadigd en waarbij de dader bekend is worden de kosten op deze verhaald.
- Voor de waardebepaling van bomen wordt gebruik gemaakt van de normen zoals die zijn opgesteld door de Nederlandse Vereniging van Taxateurs van Bomen.
- Voor het kappen van de overige bomen geldt een herplantplicht

Duurzaamheid beheer

- Het onderhoud van het groen uitvoeren volgens de certificaat voorwaarden van het Duurzaam Terreinbeheer (categorie zilver)
- Bedrijven die het onderhoud uitvoeren moeten in het bezit zijn van het keurmerk 'Groen' van Stichting Groenkeur.

Algemene inrichtingseisen

Bij het kiezen van een duurzame beplantingsvorm en het bijbehorende sortiment wordt met de volgende aspecten rekening gehouden:

De beplantingsvorm en het sortiment van het groenvak moeten:

- de vastgestelde hoofd- en nevenfuncties kunnen vervullen;
- aangepast zijn aan de groeiplaatsomstandigheden;
- in volwassen omvang binnen de beschikbare ruimte passen;
- voldoen aan de randvoorwaarden die opgelegd zijn;
- met hun kleur en vorm bijdragen aan het karakter van de omliggende openbare buitenruimte.

Groentype specifieke inrichtingseisen

- Bomen in gebieden met klasse A zijn van een inheemse soort (*zie bijlage 1*); In gebieden met klasse B en C van inheemse soort of exoot.
- Bomen in gebieden met klasse A planten om een levenlang te blijven staan. In gebieden met klasse B en C minimaal 50% planten met deze intentie.
- Bomen uitsluitend planten in combinatie met optimale ondergrondse groeiplaatsvoorzieningen
- Per laan streven naar een eenduidig eindbeeld waarbij de bomen allen van eenzelfde soort en van dezelfde leeftijd zijn. Tegelijkertijd streven naar gelijke onderlinge afstanden tussen de bomen
- De leeftijdopbouw van de afzonderlijke lanen door de wijken heen variëren om kaalslag te voorkomen. Bovendien per wijk diverse soorten toepassen om kaalslag door bijvoorbeeld ziekte te voorkomen.
- Bosplantsoen uitsluitend toepassen in gebieden met klasse A.
- Sierplantsoen uitsluitend toepassen in gebieden met klasse B en C.
- Hagen alleen daar toepassen waar het groenvak een verkeersbegeleidende functie heeft of op accentpunten waar een specifieke sierwaarde gewenst is.

Vervolg op volgende pagina

Compensatiemethoden

Groen dat moet wijken bij herinrichting compenseren op een van de onderstaande wijze in volgorde van voorkeur:

- Compenseren met nieuw groen dat minstens dezelfde oppervlakte en gebruikswaarde heeft en in dezelfde wijk ligt (kwantitatieve compensatie).
- Compenseren door het resterende groen in dezelfde wijk beter in te richten (kwalitatieve compensatie).
- Compenseren door middel van dubbel grondgebruik zodat het met dezelfde functie op dezelfde plek terugkomt.
- Compenseren door elders in de gemeente kwantitatieve of kwalitatieve verbeteringen van de groeninrichting toe te passen.

Uitgifte gemeentegrond

Indien er sprake is van structureel-, functioneel of beeldbepalend groen* of indien er na uitgifte van gemeentegrond snippergroen* overblijft dan wordt niet overgegaan tot uitgifte van gemeentegrond.

Uitzondering hierop kan gelden voor stukken groen die bijvoorbeeld moeilijk bereikbaar en daarmee alleen tegen hoge kosten beheerbaar zijn;

(* zie bijlage 2)

Groentype specifieke inrichtingseisen

Vervolg van vorige pagina

- Vaste planten alleen toepassen in gebieden met klasse C of op accentpunten waar een specifieke sierwaarde gewenst is.
- Gazon alleen toepassen op plaatsen waar geen extensief beheer mogelijk is en waar voor hogere beplanting geen ruimte is of waar hogere beplanting in verband met de functie of de randvoorwaarden ongewenst is.
- Gazons op plekken, waarvan het verwachte gebruik intensief is en de afwaterings-eigenschappen van de bodem gecombineerd worden met een hoog grondwaterpeil, worden gedraineerd.
- Bermen/weiden toepassen op plaatsen waar wel extensief beheer mogelijk is maar waar voor hogere beplanting geen ruimte is of waar hogere beplanting in verband met de functie of de randvoorwaarden ongewenst is.

IV. Planning

2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020

Visie 1. Historische structuur

Ontbrekende bomen in de boomstructuur aanplanten.		2011					2016								
De weigeringsgronden voor een aanvraag voor een kapvergunning nader specificeren.	2010														

Visie 2. Contrast

De sierwaarde van de entrees van de stad verhogen			2012												
De onderbroken zichtlijnen herstellen waar mogelijk.			2012				2015								
De zichtlijnen vastleggen in de bestemmingsplannen															2020

Visie 3. Natuurwaarde

Het ontwikkelen van een natuurwaardenkaart.															2020
Het maken van de leidraad voor de gedragscode bestendig beheer.	2010														
Het creëren van ecologische verbindingen															2020
Het inventariseren van bosplantsoenvakken die mogelijkheden bieden voor het ontwikkelen van verticale en horizontale gelaagdheid			2012												
Het groen aankleden van oevers die door de waterbeheerder worden ontwikkeld tot natuurvriendelijke oevers.									2015						

Visie 4. Recreatiewaarde

Karakteristieke groenelementen herstellen in het polderlandschap.							2015								2020
Groene recreatieve verbindingen creëren tussen grootschalige groengebieden onderling en met het omliggende polderlandschap.															2020
Inzichtelijk maken van de hoeveelheid oppervlakteprocent openbare speelruimte	2010														
Locaties in de grootschalige groengebieden creëren die mogelijkheden bieden voor natuurlijk spelen.									2015						
De handhaving(smogelijkheden) voor gebieden, waarvan de recreatieve waarde wordt beperkt door ongewenst gebruik, verbeteren.		2011													

Visie 5. Duurzame inrichting in drie klassen

Het onderhoud van het groen uitvoeren volgens de certificaat voorwaarden van het Duurzaam Terreinbeheer (categorie Zilver)		2011													2020

V. Financiële paragraaf

2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020

Visie 1. Historische structuur

Ontbrekende bomen in de boomstructuur aanplanten.		50.000	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000				
	Bedragen als prioriteit opnemen in de exploitatiebegroting										
De weigeringsgronden voor een aanvraag voor een kapvergunning nader specificeren.	Uitvoering bekostigd via de exploitatiebegroting										

Visie 2. Contrast

De sierwaarde van de entrees van de stad verhogen	Uitvoering bekostigd via de exploitatiebegroting										
De onderbroken zichtlijnen herstellen waar mogelijk.	Uitvoering bekostigd via de exploitatiebegroting										
De zichtlijnen vastleggen in de bestemmingsplannen	Uitvoering bekostigd via de exploitatiebegroting										

Visie 3. Natuurwaarde

Het ontwikkelen van een natuurwaardenkaart.	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
	Bedragen via SLA opnemen in de exploitatiebegroting										
Het maken van de leidraad voor de gedragscode bestendig beheer.	Uitvoering bekostigd via de exploitatiebegroting										
Het creëren van ecologische verbindingen	Uitvoering bekostigen via projectgelden										
Het inventariseren van bosplantsoenvakken die mogelijkheden bieden voor het ontwikkelen van verticale en horizontale gelaagdheid	7.000	7.000	7.000								
	Bedragen via SLA opnemen in de exploitatiebegroting										
Het groen aankleden van oevers die door de waterbeheerder worden ontwikkeld tot natuurvriendelijke oevers.											

Visie 4. Recreatiewaarde

Karakteristieke groenelementen herstellen in het polderlandschap.					5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	Bedragen via SLA opnemen in de exploitatiebegroting										
Groene recreatieve verbindingen creëren tussen grootschalige groengebieden onderling en met het omliggende polderlandschap.	Uitvoering bekostigen via projectgelden										
Inzichtelijk maken van de hoeveelheid oppervlakteprocent openbare speelruimte	Uitvoering bekostigd via de exploitatiebegroting										
Locaties in de grootschalige groengebieden creëren die mogelijkheden bieden voor natuurlijk spelen.	Uitvoering bekostigd via de exploitatiebegroting										
De handhaving(smogelijkheden) voor gebieden, waarvan de recreatieve waarde wordt beperkt door ongewenst gebruik, verbeteren.	Uitvoering bekostigd via de exploitatiebegroting										

Visie 5. Duurzame inrichting in drie klassen

Het onderhoud van het groen uitvoeren volgens de certificaat voorwaarden van het Duurzaam Terreinbeheer (categorie Zilver)	Uitvoering bekostigd via de exploitatiebegroting										

Bijlage 1: Inheemse bomenlijst

Inheemse boomsoorten in het Nederlandse zeeklei en/of laagveengebied	
<i>Acer campestre</i>	Veldesdoorn
<i>Alnus glutinosa</i>	Gewone els
<i>Betula pendula</i>	Gewone berk
<i>Betula pubescens</i>	Zachte berk
<i>Carpinus betulus</i>	Haagbeuk
<i>Fagus sylvatica</i>	Gewone beuk
<i>Fraxinus excelsior</i>	Gewone es
<i>Ilex aquifolium</i>	Hulst
<i>Populus nigra</i>	Zwarte populier
<i>Populus tremula</i>	Ratelpopulier
<i>Prunus avium</i>	Wilde kers
<i>Prunus padus</i>	Vogelkers
<i>Quercus petraea</i>	Wintereik
<i>Quercus robur</i>	Zomereik
<i>Salix alba</i>	Gewone wilg
<i>Salix fragilis</i>	Kraakwilg
<i>Taxus baccata</i>	Taxus
<i>Ulmus minor</i>	Veldiep

Bron: Bosplantsoen, IPC Groene Ruimte, Arnhem 1999

Bijlage 2: Begripsomschrijvingen

Structureel groen (volgens bestemmingsplan)

- a. infrastructureel groen;
- b. parken en speelterreinen;
- c. ecologische verbindingzones;
- d. stedenbouwkundige aspecten, zichtlijnen.

Functioneel groen

- a. ter afscherming en aankleding van:
  - 1. speelplaatsen en zithoeken;
  - 2. parkeerplaatsen;
  - 3. bebouwing.
- b. verkeersfunctie;
  - 1. zichthoeken;
  - 2. begeleiding langs wegen, fiets- en voetpaden.
- c. gebruikersfunctie;
  - 1. speelterreinen;
  - 2. hondenlosloopgebied;
  - 3. bereikbaarheid waterlopen (visplaats).
- d. groen, waarin kabels en leidingen zijn gelegen.
- e. groen op openbare voorzieningen, aankleding verblijfsruimten.

Beeldbepalend groen

- a. markering van wijkontsluitingen, stedenbouwkundige- en verkeersaspecten;
- b. aankleding van openbare ruimten;
  - 1. als beeldbepalend onderdeel van de algehele inrichting;
  - 2. aankleding van speelplaatsen en zichthoeken;
  - 3. bepalend voor de kwaliteit van de omgeving.
- c. bomen en groenstructuur of solitair aanwezig;
  - 1. onderdeel uitmakend van ecologische- of groenstructuur;
  - 2. aankleding verblijfsruimte;
  - 3. vrijwaren bewortelingszone.

Snippergroen

Klein groenvak waarvan de kosten voor het onderhoud niet in verhouding staan tot de functie.

Bijlage 3: Kaarten